

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Բ

ՊՈՒԼԱՐԻՍ

Տարեկան 12 Թր.
Վեցամսեայ 6 Թր.

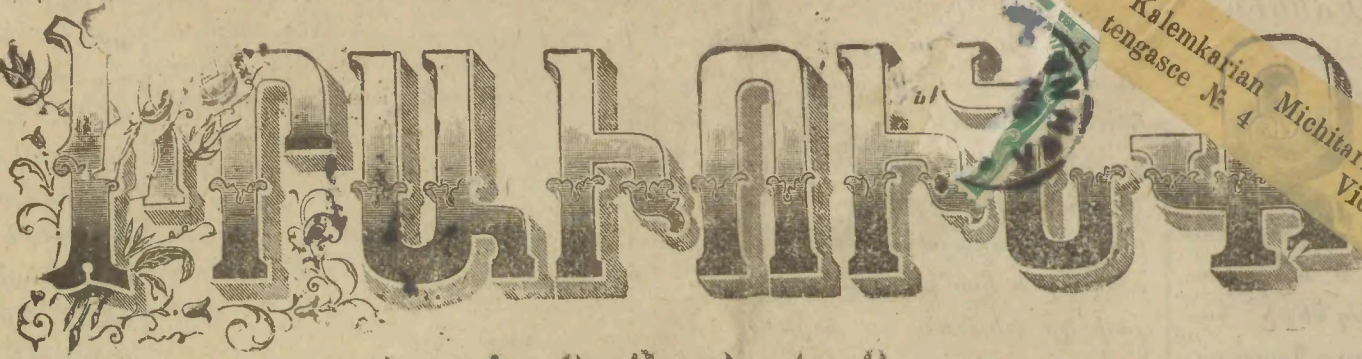
ԱՐՏԱՍՏԱՆ

Երկու քիւր մեկ ծրարով
Տարեկան 14 Թր.
Վեցամսեայ 7 Թր.

ՍՄԵՐԻՍ

Տարեկան 2 60 Տօլ.
Վեցամսեայ 1.50 Տօլ.
ԿԱՆԽԻԿ

ՄԱՆՈՒՑՄԱՆ ՏՈՒՐ
20 ՄԵԹ.

Լ Ր Ա Վ Ի Ր

Ա Ջ Կ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

ԻԸ ՀՐԱՏԵՐԱԿՈՒԹ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔԱԲԹԻ ԻՆ ՇԱԲԱԹ

Ն Ա Ս Ց Է

Redaction du Journal

«Ira vounk»

(Bulg.) VARNA

Родакция

на ВѢСТНИКЪ

«Иравунк»

ВАРНА

Դրսրիւնք եւ չիւ
տրուիր

ՍՕՑԻԱԼԻԶՄԻ ՀՈՂ ՉԿԱՅ

Տաճկահայ դատով զբաղող մեր մամուլին մէկ մասը կը շանայ համալիւր ընթերցողները թէ սօսիալիզմը պարտաւորիչ է Տաճկահայաստանի դատին համար։ Արտասահմանեան մամուլի այդ մասին վարիչները՝ սօսիալիսթ կադմակերպութիւններէ վարձուած և իրենց ապրուստը չը կորսնցընելու շնորհիւ մտքերով տողորւած՝ հաւակնութիւնը իսկ կուենան Տաճկաստանի համար սօսիալիզմի պէտքը՝ գիտականապէս քննելու եւ գիտականապէս փաստելու(2) խօսքեր ալ ընելու։

Սօսիալիզմը հազիւ գիրք վրայ տեսնող և դեռ երէկ դաւանափոխ եղող այդ խմբագիրներուն և ատոնց հետեւիլ մտադրողներուն կը ներկայացնենք Տփղիսի «Երկրի Չայնը» շաբաթաթերթի խմբագրականէն՝ հետեւեալ քաղւած քերականութիւնը։ Կոր գրողը կարող է սօսիալիզմը քանի մը տարի դասախօսել և ուսուցանել մեր դեռ երէկ թթուած նոր սօսիալիսթ-խմբագիրին որ գիտականապէս քննողի (սիք) հաւակնութիւնն ալ կը թոյլագրէ իրեն։

«Դաշակցութիւնը», ինչպէս և Հ. Ն. Հնչակեանները, պայապանում են այն միտքը, որ կարելի է եւ պէտք է Մասիսի այս, ինչպէս և այն կողմում, զորքի իրրեւ սօցիալիստ կուսակցութիւն։

Անկասկած, սօցիալիզմը, սօցիալիստական գաղափարը մի այնպիսի տունիկ չէ, որ կարելի լինէր տակել անխորտակ ամեն հողի վրայ։ ամեն կըլիմայի տակ։

Սօցիալիզմը պարտաւոր գիւն կարող է գտնել միայն այն վայրերում, որ մարդը իրրեւ ամբողջ հարստութիւն, ամբողջ կապիտալ ունի իր մկանունքներին եւ ուղեղի ուժը, այն կենտրոններում, ուր անհատ զարկ կամ գրկուած՝ որ եւ է սեփականութիւնից, ապրելու, իր ցաւատանի գոյութիւնը պահպանելու համար ծախում է իր աշխատանքը։

Եւ, իսկապէս ինչ է սօցիալիզմը, ինչի է ձգտում նա, համայնացիւն անհաւակն սեպականութիւնը, ջընջել մարդը մարդու ձեռքով չափադրած իւր ներկայ անարգ սխտէմը։

Արդ, արեգակի լուսի նման պարզ է, որ սօցիալիզմի դատը կարող է արձագանգ գտնել միայն այն դասակարգի մարդկանց մէջ, որոնք չունին ոչ մի սեպականութիւն, որոնք յօգուտ իրանց՝ չեն շահագործում իրանց նախնիների աշխատանքը։ Եւ, հետեւաբար, նոյնքան պարզ է, որ նրանք, որոնք սեպականատէր են, նրանք, որոնք աւելի կամ պակաս չափերով շահագործում են սեպականագործներին աշխատանքը, նրանք չեն կարող ոգեւորել այնպիսի մի գաղափարի յղթանակով, որ սեպականատէրութեան, շահագործութեան փլատակներին վրայ պիտի բարձրացնէ իր դիւթական պայտաւը։

Ուրեմն սօցիալիստական բռնակի գիւն որոնք են սեպականագործի մասսաները՝ բանուորները, գործարանական թէ գիւղային, գլխաւորաբար առաջինները։

Գլխաւորաբար առաջիններն ենք ասում, որովհետեւ իրրերը, սօցիալական, հասարակական երեւոյթները իրանց երկրի թէ օրէնքներն ունեն ինչպէս բնութիւնը։

Ուրեմն, ինչպէս օրինակ Դաշակցութիւնը, պնդում են, որ կարելի է յենել եւ՝ փոքր սեպականատէր տարրերի վրայ, ինչպէս արեւոտաւոր սակաւաւող գիւղացի, եւայլն։ Նա՛, Դաշակցութիւնը մասնաւորապէս գիւղացիութեան մէջ տեսնում է սօցիալիզմի խարիստերից մէկը։ Եւ նա այդ անում է, հետեւելով ուսում սօցիալիստ լեգալիստականների օրինակին, ընդունելով նրանց ծրագրերը։

Բայց ո՛չ մի տեղ, բացի Ռուսաստանից, սօցիալիստ կուսակցութիւնները չեն ոգեւորում գիւղացիութեան, իրրեր, սօցիալիզմի սիւնի ըրց մէկով։ Որովհետեւ ոչ մի տեղ գիւղացիութիւնը չէ որդեգրել սօցիալիստական գաղափարը։ Ընդհակառակը, նա պահպանողականների էլ չենք ասում ուսմակալար-բուրժուաներին, աջ բազուկն է հանդիսացել, ինչպէս օրինակ Գերմանիայում։

Եթէ Ռուսաստանում գոյութիւն ունի մի սօցիալիստական կուսակցութիւն, որ կամենում է յենել եւ՝ գիւղացիութեան վրայ, այդ միմիայն նրա համար է, որ Ռուսաստանում կայ հողային համայնք, որ կան գիւղացիներ, որոնք ապրում են ոչ թէ անհատական, այլ համայնական սեպականութեամբ։ Սեպային, ինչպէս յայտնի է, կառավարութիւնը այս տարի հրատարակեց մի օրէնք, որով քայքայւած էր հողակոււ գիւղական համայնքը եւ իր բունք ու գիւրութիւն տալիս գիւղացիներին դառնալ աւհատական սեպականատէրեր։

Ահա միմիայն այդ է պատճառը, որ Ռուսաստանում կարողացել է գոյութիւն ունենալ գիւղացիութեան վրայ յենող սօցիալիստական մի կուսակցութիւն։

Բայց կայ եւ՝ մի ուրիշ հետաքրքիր կէտ։

Ինչպէս յայտնի է Ռուսաստանում գիւղացիական համայնքը ունեցել է դարերի կեանք։ Եւ ահա մօտ կէս դար է, որ գիւղացիութեամբ ոգեւորողները՝ «նարոտնիկները»՝ մոգովրդաւոր-գործիչներն նրա մէջ հերոսական եռանդով լինում իրրութեամբ, որպէսզի նրան կանգնեցնեն թիւրօկ-բոստանի կարգերի դէմ։ Եւ սակայն, բացի մասնակի բարոյացումներից, խլրտումներից, որոնք արդեն էին գիւղացու ջրծնիք հիւանդութիւն դարձած սովածութեան, գիւղացական վիթխարի մասսան անկարող եղաւ, իր յօգուտները մէջ, մի որ եւ է արդենք ձեռք բերել։

Բայց, հէնց որ Ռուսաստանում սկսեց զարգանալ խոշոր ու արագ արդիւնագործութիւնը եւ իր կտրգին ծընունդ տեւց գործարանային բնատրութեան՝ պրօլետարիատին՝ այսինքն այն դասակարգին, որը սեփականութեան մի պատառ անգամ չունի եւ որը ամենից շատ ու ամենից շուտ մոգորւում է յիշատիսական գաղափարով, այն ժամանակ թիւրօկաւորական կարգերի դէմ զոհոնութիւնը աւելի աւարկու, աւելի գիտակից, աւելի վճարական շնչոտ ստացաւ եւ ստեղծեց Ռուսաստանում Հոկտ. 17ի օրերը։

Յեղափոխութեան այդ ռազմիկական երկր ետեւից է, որ սկսեց ձայն տալ ու փոթորկել գիւղացիական հսկայ մասսան «հողի եւ ազատութեան» շնչը շահարանով, որը սակայն սօցիալիզմի լոգունգը չէ։

Բայց եթէ Ռուսաստանում, կրկնում ենք միմիայն Ռուսաստանում՝ գիւղացիութիւնը՝ չնորհի իր համայնական կարգերի՝ կարողացել է սօցիալիզմի նեցուկներից մէկը համարել, նոյնը կարելի է պնդել եւ՝ Թիւրքիայում, այսինքն կա՞յ թիւրքիայում էլ գիւղական համայնք։

Ո՛չ։ Ուրեմն սօցիալիզմը կարող է իր համար հող որոնել երկրի այն մասերում, ուր մարդիկ ապրում են իրանց աշխատանքը ծախելով, այսինքն բանուորական շաշաններում։

Ահա այս տեղ է, որ մենք սկզբունքային ու տրամաբանական ծանր հակասութեան մէջ գտնում ենք հնչականներին (հին) ու դաշակցականներին։

Երկու կուսակցութիւններն էլ հաստատում են, որ իրանք սօցիալիստական կուսակցութիւններ են, ազգա-

յին կուսակցութիւններ։ Նրանք պնդում են, որ կարելի է գործել եւ՝ կովկասում, եւ Թիւրքահայաստանում Լաւ, բայց ցանկութիւնները, որքան որ էլ բարի լինեն, անկեղծ չեն կարող իրականանալ, եթէ նրանց համար հող չկայ։ Մարդիկ կարող են անկեղծօրէն, եռանդով ցանկանալ թոյլ տի մէջ։ Բայց թոյլեւ համար թեւեր են հարկաւոր։ Չունին։ Սրբ այդ երկու կուսակցութիւնները, իրրեւ սօցիալիստ, ցանկանում են գործել կովկասում, նրանք կարող են իրագործել իրանց ցանկութիւնը, որովհետեւ այս տեղ կան արդիւնագործական այնպիսի կենտրոններ, ինչպէս են Պագուէն, Թիֆլիսը, Բաթումը, Եւայլն։ Բայց նրանք՝ իրրեւ ազգային սօցիալիստական կուսակցութիւններ՝ որոնք նըպատակակէտն է գործել հայկական նահանգներում, որոնց «գործունէութեան վայրն է» Թիւրքահայաստանը։ Մասիսի միւս փլէյրի վրայ՝ ո՞րտեղ պիտի գտնեն մի բնագու, մի Թիֆլիս, մի Բաթում։ Սօցիալիզմը, ինչպէս մի երկու տարի առաջ կատարեալ իրաւունքով հաստատում էին Դաշակցութեան ղեկավարները, չէ կարելի քարոզել ոչ Մասունի լեռներում եւ ոչ էլ Մուշի գաւառում։ Բայց այժմ որքան որ էլ զրոյթիւնը յեղաշրջւած չլինի, Դաշակցութիւնը փոխել է իր կարծիքը, յաւակնում է այդ հրաշք գործել։

Ինչո՞ւ. ամենքին յայտնի է, որպէսզի իր ձեռքի մէջ պինդ բռնած ունենայ երկու մոգովորդների՝ Թիւրքահայ եւ Ռուսահայ զոհաւորներ։

Բայց զլխաւորը այդ չէ, այլ այն՝ որ Թիւրքահայաստանում, այսինքն Թիւրք կայսրութեան ներքին, յետընկած նահանգներում, անկարելի է տակել սօցիալիզմի բոյսը, որքան որ էլ նա օգտակար զեղեցիկ ու գրաւիչ լինի։

Սօցիալիզմի անունից կարելի է խօսել, սօցիալիստօրէն կարելի է գործել Թիւրքիայի այն մասերում միայն ուր մտել է արդիւնագործութիւնը, ուր կան իրանց աշխատանքը վարձով ծախող մարդկային խմբեր, հազորդակցութեան դիւրին ու արագ միջոցներ, երկաթուղիներ, լայն, հանդիստ, բանուկ ճամբաներ, եւայլն։

Իսկ, այդ մասերը, ինչ ասել կուզէ, հոշակաւոր «հայկական նահանգներ», Թիւրքահայաստանի սահմաններինց դուրս են։

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՎԻՃԱԿԷՆ

Վան. 30 նոյ.

Մեր նոր փոխանորդը (Բաշկալէի միւթէսարը) յաջողեցաւ թէ քաղաքական թէ զինուորական պաշտօններէն և առհասարակ բոլոր ժողովուրդներէ համակրանքը վաստակիլ: Պագայաների գանձուքը չափաւ ընդունաւ իր իշխանութիւնէն և նոր տուրքերի գանձման համար չենք գործադրուած խաւարուք միջոցներ, կարծես այս իմիջապահ հասկցած է երկրի վրձակը ու ժողովուրդը բարձր, կատարելապէս նախկին վիճակէն թահիր փաշայի քաղաքականութեան հետեւող մըն է: Նորից խոսքով ասալ կակուղ փուշ մըն է: Նահանգիս ժողովուրդը տրամադիր է հանրապետութիւնը: Պոլիս և վախճանական պաշտօն ինքնուրուի անոր համար: Ժողովուրդի այս փափաքին մեծ զարկ տուաւ միւթէսարի և այս քաղաքը: Եթէ հոս մնացի, այս ամբողջ ժողովուրդին օխտ մը հացը 30 փարայէն պիտի կերցնեմ (այժմ 1 օխտ 70—80 փարա է):

Թիւրք և պարսիկ սահմանագիւղային խնդիրը տակաւին առկա կը մնայ: Այդ պատճառով ալ տեղւոյս պահեստի զինուորները տակաւին զէնքի տակ են:

Սահմանագիւղային խնդիրներ ի մասին պաշտօնական ոչ մի լուր չկայ: Ի լրոյ գիտենք միայն, որ թուրքաց սահմանի քերտերը շատ կողոպտութիւններ բերած են:

Ամեն վայրկեան սովը մեր աչքին առջեւ սեւ ուրուականի մը պէս ցցուած է:

Երկրի մէջ ամբարուած արմըտիքի մասին ամբողջ ժողովուրդը ինչպէս և մենք հաւատացած է թէ այնչափ կա, որչափ պէտք

չէ ամբողջ մի տարի վանի բռնակալութիւնը: Ուստի չենք պարտաւորուած ենք մի քանի էլ անհատներ և քաղաքի հարուստներու քով, որք ընաւ չեն կամենար քաղաքահայութիւն չանել: Ընաւ չեն կամենար ծախել ցորչափ կը տեսնեն որ ցորենի գինը կը բարձրանայ օրից օր:

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԷՆ

Թէ՛ՀՐԱՆ, 7 Դեկտ.

Մանր օրերու մէջ կայրինք: ազատ ամբողջ զրգուած մեղանգ կրօնականներէ ու յետադիմական երեւելիներէ ինչպէս նաեւ շահագործող պաշտօնականներէ ու պալատականներէ ջանաց կազմին ժողովը (Մէճլիսի Մէպուսան) ցրուել տալէ չհաշին:

Երեսփոխանները իրենց քննարկումներէն յետոյ, կազմակերպութիւնը և ազատասէր ժողովուրդը չվճարեն զիմարդը նոյն ժամանակ հրամանին ու շարունակեցին նիստերը: Ձինեալ խաժամուժը թիւղորուած յետադիմական պետերէ խուժեց չարապարակները որ զրգուիչ քարոզչի խոսուեցան Մէճլիսին դէմ և որոշեցին Շահէն պահանջել Մէճլիսը անմիջապէս ցրուել: Քաղաքին բոլոր խանութները դոցուած և խաղաղասէր բնակիչները, մասնաւորապէս ոչ-մահմանականները, առանցքը քաջուած էին: Կոտորածի և ընդհանուր թալանի կը սպասուէր վայրկեանէ վայրկեան:

Խուսիսը և Անգլիոյ ներկայացուցիչները համաբերհուրդ Շահէն պահանջեցին ապահովութիւն մասնաւորապէս երեսփոխաններու և նախարարներու կեանքին: Նախարարները արդէն պալատին մէջ գրեթէ քանտարկուած էին, իսկ երեսփոխանները խուժանին յարձակումին դէմ պաշտպանուելու համար պատենչներ կանգնեցին ժողովաւորներ չուրջը: Միւս կողմէ թնդանութիւնը զետեղուեցան Մէճլիսին դէմը: Մասնակի ընդհանրուեցան պակաս չէին, բայց չարքարեքազաքար մեծ ընդհարում չի պատահեցաւ:

Շահը զեպաններուն պահանջին վրայ նախարարապետը պալատէն արձակեց և բանակցութեանց այլպիսի ընթացք մը տուաւ որ կարելի եղաւ

Մէճլիսին հետ համաձայնութեան գալ և առգ զիստոր պահանջները չգործադրուի: Նախարարապետը որ թէ՛հրանէն հեռացած էր, փոխուեցաւ և Նիզամէն-Սուլթանէն նախարարապետ կարգուեցաւ: Պիտուիական նախարար անուանուեցաւ իշխան Աղիզալլան-Միթլան, խոստովանեալ խարար: Զաֆարէ-Սուլթանէն և միւս նախարարները իրենց պաշտօններուն մէջ հաստատուեցան:

Այս բոլոր շփոթութեանց ընթացքին Մէճլիսը շատ արտօտ և արի գտնուեցաւ: Կարծի տալով թէ խաժամութիւն և թէ պալատի սպանութիւններ: Երեսփոխանները չվստահ էին որ ուրիշ կողմերէ իրենց օգնութիւն պիտի գայ: Եւ իրօք ալ շատ քաղաքներէ հեռագրով պատրաստակամութիւն ցոյց տուին թէ՛ իւր փոխարին Մէճլիսին պաշտպանութեան համար: Եթէ պէտք եսնէր այս վերջինը, բարեազգաց որ համաձայնութիւնը չուրջայ հասաւ: Այժմ կը հաւատարմութիւն անգամ մըն ալ պիտի եղնու սահմանադրութեան պահանջման համար: Խոտվարները հեռացուեցան Շահէն հրամանաւ: Մէճլիսը նիստերը պիտի շարունակէ:

Մ.

ՅԱՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հնչ. եւ վեր. Հնչ. կուսակցութեանց եզրկատար պաշտօն. մարմիններուն

Հայ Յեղափոխական գործընդունուած ժողովուրդի գերագոյն շահերուն պաշտպանութեանը և հայրենիքի լազատագրութեանը, բնական է որ պէտք է գտնուի բարոյական բարձրութեան վրայ և առաջնորդուի մաքուր և ազնիւ միջոցներով:

Յաւալի է սակայն որ, մօտաւոր անցեալին մէջ՝ կարգ մը անարժան անձեր յեղափոխական շարքերում մէջ սպիւղելով՝ յեղափոխականի դիմակի տակ իրենց դատապարտելի արարքներով պատճառ գարձան Յեղափոխական մաքուր անունը աղարտելու և յեղափոխականներու վարկը կոտրելու յաշտ ժողովուրդին:

Մասնաճորայէս վերջերս դրա-

մի պատճառով կատարուած մէկ քանի սպանութիւնները այն սպաւորութիւնը թողուցին շատերու մաքին մէջ՝ թէ յեղափոխական կուսակցութիւնները կը թողաւորեն սպաւորելով դրամ պահանջելու և դրամի համար սպանութիւններ գործելու սխալ տէմը, որ շատ չտարբերի աւաղակութեանէ:

Անհրաժեշտ է ուրեմն որ միանգամ ընդ միշտ զիտցուի թէ յեղափոխական կուսակցութիւնները, առանց բացառութեան, կը դատապարտեն բռնի դրամ հաւաքելու և չի համակերպուի ներք մահացնելու անբարոյական միջոցը:

Այս կէտը բացարձակապէս յայտարարել վերջ, հարկ կզգանք նաեւ այս առթիւ, ի դիտութիւն և ի զգուշութիւն հասարակութեան յայտնել թէ, ոչլրացեալ թաւանանքի սպանութիւններ վերջը (զորմ մը զոր մենք դատապարտելով կը դատապարտենք) եզրկատար մէջ երեւան եկած է շահաւորաւոր խուժը մը որ օգտուելով մաքուր շփոթութեանէն և այդ գէպի սպաւորութեան խաղաղ գտնուող հայ հարուստներու հոգեբանական վիճակէն, սկսած է մէկ կողմէ շահագործել հայ հարուստները, զանոնք վտանգներէ պաշտպանելու ձեւին տակ մշտական սարսափ տակ պահելով: Եւ միւս կողմէ կը հետամտի իր իսկ մութի մէջ գործած գաւերով վարկաբեկը: Նիւ յեղափոխականները և քիտան Հայ Յեղափոխական գործին:

Այս կերպով, նոյն այդ շահաւորաւոր խուժը, որ ըստ երեւոյթի կը հալածէ «ժանօթ դրամաւոր խմբակներ» հետեւորդները, իրականութեան մէջ այդ խմբակին սատար և մրցակից կը հանդիսանայ և անոր առիթ ու դիւրութիւն կընծայէ նորանոր շահատակութեանց ձեռնարկելու: Ներկայ յայտարարութեամբ կը զգուշացնենք Հայ հասարակու-

Ա. ԵՐԵՎԱՆԵԱՆ

120

ԱՆՍՏԱԿԱՊԵՏՐ

— * —

ՄԱՌՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

ԱՆՏԱԿԱՊԵՏՐ

(Շար. նախորդ քիւն)

Կո. ու, ինչ կուզես, հարցոյց երիտասարդ մը թուրքերէն լեզուով:

— Բերվա Միրէ հոս չէ՞, պատասխանեց աւագակապետը:

— Չէ, անիկայ շաքաթ մը եղաւ որ հիւանդ է:

— Ո՞ր է:

— Աւանց:

— Որո՞ւ տունը:

— Ինչ տուն, նաւաւարներու չվաքն

է: Եթէ հարցնես, ամեն մարդ քեզի ցոյց կուտայ:

Աւագակապետը գրեթէ արագ արագ Աւանց դիմեց ու հարցնելով պտաւ նաւարներու չվաքն: Ներս մտաւ և տեսաւ պետնամանին վրայ անկողին մը: Մօտեցաւ... ախ, Միրս Ախպարն էր:

Տառապեալ ծերունին հայուձաշ եղած էր, ինչպէս քայքայուելու մօտ ծառ մը: Կերպարանքը մահու ստուերով մը պատած էր ու հալած մօին տակէն ոսկորը կերեւար:

— Միրս Ախպար, ձայնեց Աւագակապետը:

Միտունին բաց ու աւերը նայեցաւ չորիչ, գիտեց իր դէմ եեղող մարդը, ու ճանչցաւ:

— Ա՛յ, դուք էք բողազանչեց ան:

— Ես եմ ինչ ունիս, բո՛ւ ընդհան

տեց Աւագակապետը:

— Ձեմ գիտեմ, չեմ գիտեմ, կզգամ թէ աշխարհքը կը մթնի վրաս: Ա՛խ,

կը խնդրեմ, բազէք սա տոպրակս: անէք զայն ալ պէտք չեմ ունենար անոնց, պատառ մը կտաւ ու ափ մը հող բաւական եւ ինչ: Առէք, ատիկա ճակատի քրտինքն է: Ես մէկը չունիմ ձեռնէ դու:

Ու օակայն չկրցաւ չորու նակել: Խեղճ Միրս Ախպար խեղճիւն մը ըրաւ կոկորդին մէջ ու աչքերը փակեց զողջալով:

Մէտած էր:

Աւագակապետը քուրկը հանեց ու զրպանը զետեղելէն հետք, լուր տուաւ Մօլլային:

Մօլլա մը և նաւաւարներու ստորին դասակարգ մը չուտով հաւաքուեցան ու Միրս Ախպար մարմինը թաղել տարին: Այդ գարշելի թափօրին կը հետուէր նաեւ Աւագակապետը:

Թաղումը կատարուեցաւ:

Բայց նոյն գիշերը՝ Աւագակապետը գրեւորութեամբ մը գերեզմանոցը մը տաւ, բացաւ գերեզմանն ու պատան-

քին մէջ փաթեցած մեղեքը գրկելով քանի մը արտաւար հետու տեղ մտաւ: Հետո անոնք էր բան մը բռնի մը՝ անոնցով խոր փոս մը փորեց ու Միրս Ախպարն անոր մէջ թաղեց:

— Հանդիստ եղիր, արագազգ ծերունի, մարմինդ չունի և փոսին մէջ թողուցիր, մրմնջեց Աւագակապետն ու հեռացաւ:

Գիշերը բաւական յատաջացած էր: Աւագակապետը «Շահ-Պաղի» վերաւէն ու զգակի Սըղթա ելաւ ու անկի ալ զէպի սարը բարձրացաւ, որուն ետին կը գտնուէր խուժը:

Բայց հանդարտ մնալ չէր կրնա ամբողջ վրէժ եղած էր, ամբողջ կրնա ու բոց եղած էր իր հոգին: Օր մը հազիւ կեցաւ խուժին յով, ահա Շէյխ մը տարազով դարձեալ քաղաքը վաղաքարձաւ: Այս անգամ ուղղակի թաղ հիւր փաշայի տոպրակը գնաց ու համարձակըն ներս մտաւ:

թիւնը և յեղափոխական շարքերը չխաբուել այդ շահախնդիր ու կեղծարար խաւարի սաղարանքներէն, և խաբեբայութիւններէն:

Միանգամայն ի կարգ կը հրաւիրենք այդ շարագործ խմբի անդամները որ վերջ գնեն իրենց նենգամիտ դարձումներէն և չփորձել պղտորել Հայ հասարակութեան միտքը ի վնաս յեղափոխութեան. ապա թէ ոչ պիտի ստիպուինք «հրապարակ հանել իրենց անունները» որ մեզի ծանօթ են և զիրենք մատնանիշ րնել հանրային դատաստանին:

Եղիպտոսի Հնչ. և Վեր. Հնչ մասնագիտներու խառն Յաճնախորհրդ

10 դեկտ.

ԱՄԵՐԻԿԱՅԷ ԱՆՉԱԳԱՆՔ

Պապականութիւնէ քանի մը տարի առաջ հայ եկեղեցւոյ գիրկը ընդունուած նախկին Սահակ վարդապետեան զարկեան անցեալ տարի գալթաղեցի ընթացքի մը անձնատուր ըլլալով, կղերականութենէ հեռացուած էր Ֆրէզուոյ հայերուն կողմէ: Այժմ այդ նախկին վարդապետը զինք ամբաստանողները դատի պիտի հրաւիրէ. գիտնալով թէ երկրին օրէնքը զինք մեղադր չպիտի համարէ սիրահարական նամակներ գրելուն և անչափահաս աղջկան մը հետ սիրաբանութիւն ընելուն համար: Այս ամբիւր Ուսարի Առաջնորդարանին եւ Ֆրէզուոյ հոգաբարձութեան միջեւ տաք թղթակցութիւններ կը կատարուին և խնդիր օտար մասնոյ մէջ արձագանք գտած է:

Մեր կղերականները ինչ տեղական օրէնքներու թոյլտուութենէն օգտուելով չեղի ուզեն մեր եկեղեցւոյ բացորոշ օրէնքներէն ու պայմաններէն, և այս եթէ ներուի իրենց, հաւանաբար օր մըն ալ բազմակի և խառնակեաց կղերականներ ունենանք: Հետեւաբար սպասելի է որ Ուսարի Առաջնորդարանը հաստատուի անյող-գող ճիշտ մեր ազգային եկեղեցւոյ կանոններուն վրայ:

Ես վեր մը դիմաւորեց զինքը, յարգանքով մը դաշխեմ առաջնորդեց, որ հիանալի շքեղութեան մը մէջ կը փայլէր, անդուսէ քաղցրեցի մը վրայ հրամայելէ հտքը, յայտնեց թէ կուսակալի հրամանն էր քիչ մը առեն սպասելը:

Արդարեւ, կէս ժամ անցաւ թէ չէ, ահա ներս եկաւ միջանասակ գիւրդի, թաւ ու խիտ մօրուքով, ծանր ու լուրջ կերպարանքով, խոշոր աչքերով լայն ճակատով ու նենգալի նկարագրի մը բովանդակ արտայայտութեամբ անձ մը:

Այս մարդը թափաք փայտէն էր, Այս պղծալի ճիւղաղը վաճի կուսական էր, որուն հոգեկան տրամադրութիւնը նենգութեանց ու դաւերուն մէջ սնած էր:

Թահրի փաշա մին էր այն զրգուելի տիգարներէն զոր Սոթիան Հա միտ կը ստեղծէ:

Շատ տարիքոտ չէր, բայց հոգւոյն ջարութիւնը սեւ ու սեղկալի խոր շունչներ գծած էր անոր լայն ճակտին:

— Տարիներ առաջ քանիցս գրած էինք թէ Ամերիկայի մէջ հայ որ հայ վարժարանի վանքի ու եկեղեցւոյ անունը շահագործողներ անոնքն են, այսինքն հայ թշուառութիւնը շատերուն բազմաթիւ թեան եւ խաչագործութեան գոն բացած է: Դեռ մինչեւ հիմա ալ այդ անսակ խաբերաներ անպակաս են Ամերիկայի մէջ: Սկիզբ Բօլէն նամակագիր մը կը պատմէ այդ տեսակ խաչագործներու խմբակի մը օձիքը ձեռք տալը: Այս խմբակը երեք տարբեր անուններու տակ դրամ հաւաքած է, իբր հայ, յոյն եւ սուրիոցի: Կէսօրէ քեան եղբայրներու խաչագործութեան մէջ ուստիկանութեան կը յանձնուի խաչագործներէ մին, որ իբր հայ վարժապետ ներկայացած էր, եւ երեք ամիս բանտարկութեան կը դատապարտուի ամերիկեան դատարանէն:

— Աւագ Մանուկեան անունով հայ ըմբիշ մը գոտեմարտութեան մէջ մեծ հաճախ կը վայելէ Ամերիկայի մէջ: անկա կարգ մը հոգի գտած ըմբիշներ յաղթելով պարգեւներու տիրացած է: Այս օրեր Պ. Ս. Ճ. Բրաւուրի թերթով հրաւեր կարգացած է Աւագին որ 500—25000 տոլարի գոտեմարտի սուրիոցի ըմբիշ Ալէքս թոմասի հետ: Աւագ Մանուկեան եւս հրապարակային նամակաւ մը ընդունած է այդ հրաւերը ու ըսած.

«Վերջերս երբ հոս Սէնթ Լուիզ, մէկ երկու շաբաթանակներ ունեցայ, տեղի Յոյները մեծ ազնուկ հանեցին որ իրենց մէկ ըմբիշը որ Լուէլ կը գտնուէր՝ կինար զիս կէս ժամուան մէջ նետել երկու անգամ: Դժբաղդաբար հակառակ իմ բոլոր ջանքերուն, կա երկ չեղաւ համոզել: Լուէլը ըմբիշ Պ. Ճ. Բրաւուրը որ գոտեմարտի հետս իմ ջանքս եւ փափաքս եղած է գոտեմարտի ու եւ ըմբիշի հետ» եւ այլն:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս յայտնի է, Գանձակի մէջ հայ յեղափոխականներու կողմէ խաղախի մը սպանման պատճառաւ հայոց թաղին վրայ յարձակում գործուած էր, և առկէ ի վեր, օգոստոս 20էն սկսեալ զօրքեր կը բնակէին քանի մը հայ տուններու մէջ, Տեղէն կը

վրայ: — Ալէք-Բում-սէլամ մրմնջեց թափաք փաշա խորխոր ու ծանր ձայնով մը: — Ալէք-Բում-սէլամ, կրկնեց Աւագը: Գոտեմարտը գրեթէ անվրդով ձայն մը կեղծեց ետքը: — Բարի է, Շէյխ էֆենտի: — Բարի է, փաշա էֆենտի, եկայ որ ձեր վստիկութեան յայտնեմ կարի, որ գաղտնիք մը, որպէս զի ծառայութիւն մը մատուցած ըլլամ թէ կատարութեան եւ թէ ձեզի: — Ի՞նչ է: — Քանի մը օր առաջ մօր խուլածները խոսն մը մէջ կեանքուր մը կը տեսնեն որ կը շարժ լուրի եղեր իր վերջին ու հոգեւոր հետ: — Ի՞նչ: — Կր ձեռնաւոր առ կեանքուրին ու առանց խնայելու կը սպաննեն: — Յետոյ: — Երբ վրան կը խուզարկեն, կը

գրեն այժմ թէ դեկտ. 7ին այդ զօրքերը և «էկզէկուցիան» վերցուած են:

— Էջմիածնէ դեկտ. 7ին «Մըշակ»-ի կը գրեն, «Ինչպէս յայտնի է, վերջին կաթողիկոսութեան օրով երկու նոր թեմ հաստատուեցին՝ Արեւմտեան Եւրոպայի և Ամերիկայի: Սինթր պօլոսթենիայի 110րդ. յօդ. հիման վրայ պատրաստուեալ թեմներով հրաւիրող իրենք ուղարկելու Ռուսաստանի, Թիւրքիայի և Պարսկաստանի թեմակալ առաջնորդներին՝ ուշադրութեան առաւ նաեւ յիշեալ նորահաստատ վիճակները և առանձին գրուած թեմերը գիմեց փոխարքային, իմանալով թէ արգելք չկայ արգելք այդ թեմերի առաջնորդներին ևս հրաւիրող իրենք ուղարկելու, որպէսզի առաջիկայ ընտրութեանը մասնակցին նաեւ Եւրոպայի և Ամերիկայի հայ գաղութների ներկայացուցիչները:

— Կարնոյ մէջ զինուորական ոյժը աւելցնելով, 130 մահմետական ձերբակալելէ յետոյ յեղափոխական շարժումը զսպում ըլլաւ կը թուի: Տեղւոյն հայ և թուրք բնակչութեան յարաբերութիւններ այժմ լաւ կընթանան:

— Քիւրտերու կողմէ Բարբերդը զաւաքը այլուած ըլլալու չչուկ մը տարածուած է Պոլսոյ մէջ, բայց հիւպատոսական և պաշտօնական հաստատումներ կը պակսին այդ մասին:

— Ակնայ վերջին հրդեհին հետեւանքով տեղւոյն ազգային վարժարանները փակուած և 250 աշակերտներ դուրսը մնացած են: Այս ցաւալի իրականութեան դարձան մը ընելու համար, հայրենիքէն հեռու գտնուող ակնցիներուն կարեկից ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի դէպի իրենց ծըննդավայրը:

— Վառնայի առժամեայ թաղ խորհուրդը առժամեայ Հոգաբարձութիւն մը կազմած է Ազգ.

գտնեն թուրք մը՝ որ կատարութեան կը պատկանի: — Ինչպէս: — Ահա այդ թուրքը: Թահրի փաշա առաւ թուրքին ու հա ինչ որ կարգաց. «Մեծանուն խաւ-ճալաւ, «Երեք օր հտք» մեր կողմին եւ կէք: Խաւքը թող լեռը մնայ: Ես հոն կուգամ ու կը տեսակցինք: Կը փափաքեմ վառնայ կուսակալի ձեռքով գրուած պաշտօնական յայտարարութիւնը կտրղալ: Ուրախ եղայ որ թրք թատար ջոկատը կողոպտած էք այս անգամ»:

Բարեկամիդ
Հազրո Պեկ

— Ո՞վ է այս Հազրո Պեկ, կը ճանչէք: հարցուց նենգամիտ վալին իր սրտին դողողացումները զսպելու ջանալով: — Կը ճանաչեմ, պատասխանեց Ա-

վարժարանի դործերուն հսկելու պաշտօնով: Նախկին հոգաբարձութիւնը բաւական ծանր բեռ մը և դժուարահարթելի հոգսեր ձգեց իր յաջորդի ուսերուն վրայ: Փափաքելի է որ նորակարգ Հոգաբարձութիւնը յաջողի գտնէ մասամբ դարմանել վարժարանին ողբալի վիճակը:

ՀԱՇՈՒԿԵԼԻՈՒ

ԻԲՍՈՒՔԵԱՆ ՎԱՐԺ. ՍԱՆՈՒՑ ԸՆԿ.

Պոսթիշ

1906 Դեկտ. 25—7 Դեկտ. 1907

ՄՈՒՏՔ	Ֆր. Սնդ.
Շրջուն գաւ ձանակէ	279. 10
Շարժալճարներէ	57. 90
Հոգաբարձութենէ նպաստ	47. —
Ընդհ. գումար	384. —

Ե Լ Ք

Դասական պատկերներ	Ֆր. Սնդ.
Մարմ. գործիք. չինութեան	104. 10
Խաղիչ գործիք. մը	16. —
Ընկ. զրեւակաւոր զինութիւն	23. 30
Նուէր եւ վեպներու ատուցմ.	13. 70
Կանխիկ դրամ	91. 30

Ընդհ. գումար

384. —

Վարչութեան անդամներ
Սիմոն Բարթոլոմէան
Պերճ Ս. Կարապետեան
Աստուածատուր Հայրապետեան
Կարապետ Յ. Առաքելեան
Յովհաննէս Բանիկեան

Ս Զ Դ

Տիար եւ Տիկին Յակոբեան կը ձա նուցանեն թատերաւէր հասարակութեան թէ իրենց զեկավարութեան տակ գանուող «Արեւելեան» թատերախումբը ամսոյս 22էն 28 Շուբլայի մէջ երեք ներկայացում տալէ յետոյ, քաղաքս պիտի ժամանէ, ուր մի քանի լուրջ խաղեր ներկայացնելէ վերջ, Պոլսկազ-Ֆիլիպէ զգինջ վրայ պիտի անցնէ իր ձմեռային չըջանը:

— Երբեք —

ազակապետը Բայց կեղծ անուն մըն է: Անիկա պէկ մը չէ: Մուկուրցիներու աշխրհիկ կը չպատկանի իմաւական հարուստ է:

— Լաւ ուրեմն ինչ ընելու է:

— Տուէք ինձի ամենէն հաւատարիմ անձերէն չորս հոգի: Անոնք պիտի գանջտանա: Ես թուրք յիսունէ աւելի խուլամիներ, դիշեր մը կերթանք Հազրոի ժամադրած լեռը, երբ անոնք տեսակցութեան սկսին, մենք առանց ժամանակ կորսնցնելու կը յարձակինք վրանին ու առանկով ողջ ողջ ձեռքերնիս կը ձգենք:

— Եթէ ուստիկաններ ըլլան, չէք վստահիր:

(Շարունակելի)

— Երբեք —

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻՒՐԻԱ

Գեկտ. 29 տա էլիւէրին Պապը Ալիքէ վերադարձնելու միջոցով հասնելու Պապը Ալիքին գեկտ. 26 թարիխի նոթաւընա ճէվապ օլարագ լիթքար քարար իտէյօր քի միւլքին գատար չապ քա գ Պապը Ալի գապուլ իթսին գեկ. 15 թարիխի նոթաւընա միւնտէրիճ օլան թէքլիքլէրի եանի սիյասի մէմուրարին վէ մալիյէ գօմի սիսնըն մէմուրիյէթի մէմուրիյէթլէրինին 7 սէնէ տահա ու զատըլմասընը:

— Գօլէրա Մէքքէ վէ մէտինէ չէհիլէրինտէ կիւնտէ 80—100 հաճըլար զուրպան օլմալա տէ վամ իաէյօր. Հաճըլար յունվարըն 3ինէ գատար մէքքիւր չէ հիլէրտէ պայրամ կիւնլէրինի կէչիլթիքտէն սօնրա՝ մահէլէրինէ ավտէթ իթմէկէ պաշլալաճապար. գօլէրանըն տախի օնլար իլէ պէրապէր պիւթիւն ճիհանա եայլընաղընտան գօրգուլիյօր իսէտէ, պէյնէլմիլէլ սրհհիլէ գօմիսիօնը լողըմ կէլէն իհիլթիլթ թէտպիլէրի էլէ ալմագտա օլմալլէ, հէր հալտէ իլլէթի մէլաճէնին իվրոքայա եայլըմասընըն էօնիւ ալընաճա գ տըր:

— Հալէպտէ վէ Գօնետտա մէքթէպի հուգուգ (եանի ավօգաթ մէքթէպի) աշլաղիլին իրատէ չըգմըն տըր:

— Սամա պէյի Եօրկետտիս իսթիֆա իթտի վէ Պապը ալիանըն եէրինէ Գօրասիս էֆէնտիի պէյ նասպ իթտի:

— Գուռիէ տը Սօֆիանըն թիւրքիս հալատիսաթը սիւթիւնընտա աթիտէքի սաթրըլար միւնտէրիճ տիր:

«Պաշտա տաղըտըլան պիր պէյաննամէյէ պինաէն, էրմէնի Դրօշակիսթ գօմիթէսի վէ կէնճ թիւրքլէրին օմանլը իթթիհա տը վէ քէզա իթթիհա տը վէ թէրազգըլաթ օմանլը գօմիթէսի իլէ պէրապէր իլլէմէք իլլէն իթթիֆաղիլմիլլէր: Պիր պիկրօ թէէսիս օլունմուչ, վէ գեկ. 26տա Բարիստէ պիր գօնկրէ թէճէմմիւ իտուպ իւլ հիւն տէվամ իթմիլ, Գօնկրէնին նաղարկեալը մտաքտի իտարէի հաղըրէի տիւլիւրմէք, պիր մէճլիսի մէպուտան թէէսիս իթմէք օլուպ, պուռնա վասըլ օլմագ իլլէն սուլհ թէտպիլէրի եախօտ իգթիգաի հալ իլթիլըլ թարիքիին էլէ ալմագ:

«Պէյաննամէնին բրօկրամը չալանը էհէլմիլլէթ տէյիլ տիր, ճալիպի տրգաթ չու տըր քի կէնճ թիւրքլէրին գօմիթէսիին էրմէնի գօմիթէսի իլէ իթիլաթ հաւըլ իթմէք իլլէն զայրթլէրի նիհայէթ մագաէտէ վասըլ օլտուլը:

— Էլզրուտտա իսլամարր ալաղլանտըրան միւթտի տէրտէսթ օլունմուչ օլուպ, Սթանպուլա կէթիլիլէմէք տիր:

Պաշտա վէ տիկէր պիրլիյօր թէվ գըլթաթլալա զարչը Էրզրում էհալիսինին նիւմայիլ իթմէկէ չհաղըրլանմասը սէմէրէսիլ գալտը:

— Միլիլիպարահիմ քաշանըն Բիւրտլէրիլէմաչը թէտպիլլէր իթթիլաղ եթմէք գարաըր իճրա օլընմատըլընտան, քիւրտլէրին հորէքեաթլէրաթմըլ իտըր: Իլլէվայէթէ կէօրէ իտըրքերթ իլլէրինէ իլլէմիլլէր իթմիլլէր իլլէ չէհիլ եաղմըլլար: Բիւրտլէր ճէնուպա տօլըլ իլլէրլէմէքտէ ի միլլէր:

Պու հալատիս թատիգէ միւհթաճ տըր:

— Թիւրք մէնպաալարընա նաղարէն, Աճէմ-Թիւրք սինօր մէսէլէսինի թահգիլ վէ հալլ իթմէք իլլէն թային օլընան Բուս վէ Աճէմ գօմիսիօնը Ուրմիլալա եաղըն պիր մահէլլտէ թէճէմմիլ իթմիլ տիր:

— Սատրաղամըն Վաղըլ թատիգ օլընմայօր Բէնտիսի պիր աղ ինամիլաղ հալտէ իմիլ:

— Գեկտ. 13տէն 15է գատար Մէքքէտէ գօլէրատան 80 քիլի թուլթուլմուչ վէ 50ի էօլմիլլէ Բէզա ալըն վագրթտա ճիտտէ իսաթալանէսինտէ 29 քիլի թուլթուլմուչ վէ 20ի էօլմիլլէ Դըրմըլլ տէնիլտէն կիտէնլէրէ 5 կիւն գարանթինա էմր օլունմուչ:

ՏԱԽԻԻՅԵ

Հէյէթիլլէքէլանըն թէկիլիլէմէկի չայի օլմագտա տըր: Ֆէխիւրէնս հաղըթլէրի իսարիճիլէ նաղըրը Մ. Սթանպուլ վէ պիլալտէրէ պուլկար լիպէրալ քարթի սինին ըէյիսի Մ. Բատուլալմուլը հաղըրընա գապուլ իթտի Տահա սօնրա Հարպիլլէ վէ թիւճարիլլէ նաղըրըլարըն գապուլ իթտի:

— Էլվէլտէն մուգաբէր օլան պիր թագըմ եէնի չըմէնտըքէր իսաթլարըն իլլէնաղըն հիւքիւլէթ Թուլվար իլլէթիտալարընտա մուհապտէյէ (նուղաղըլթ) գօլաճաղ տըր: Պու Բէէնի իսաթլար 35 քիլմէթթայա իլլալիլ օլաճաղ, մէսարթիլլէ 21 միլիօնա եաղըն թահմին օլունիյօր:

— Մաքէթիսիս գօմիթէսի ըէյիլէրինտէն Եանի Սանտանքիլի վէ ըէֆէգաաթ թէտտօր Բանիլալլը, 2էրնօրէէվի 2. Գանթարճիէվի, Ալէքսանտր Պուլիսօլլը, Բէթրօրէ Արսօլլը վէ Բրէսթօ Պալիարթիլալլ տէրտէսթ իթմէք իլլէն Սօֆիա բօլիս միւտիլի էմիր վէրմիլ տիր, պուլլար պիր չէթա թէչքիլի իլէ պիր չօգ ճիւնայէթ իլլէմիլլէր:

ԲՈՒՍԻԱ

Վիպօրկ պէյաննամէսինի իսլալամըլ օլան պիրինճի Տուճա մէպուլարըն մուհաքէմէսի իսթամ պուլուպ, իւլէր ալ մահպուսիլլէթ մահքիւմ օլտուլար էօնայի մուհաքէմէտէ մէպուլար քէնտիլէրինի միւտաֆաա իթմէք իսթմէմիլլէր:

— Շապարուքի չէհիլին բօսթա վէ թէլէկիլ միւտիլ մուհիլի կէչէն յուլիստէ 118000 բուպ իլալուպ ճաքօնիլալալալըլ իտի, ճաքօն իլլէրիլմէթի մէքքիւր իլլըսըլըլ թուլթուլ օլալալ, Բօրթ Զիւրիկուտա՝ Վիլա տիլաւտօքտան կիտէն պիր բուս զապիլթէ թէլլիլ իթտի, անըն իլլէրինտէ պուլընան բարալար տախի զապիլթէ վէրիլմիլ տիր:

— Ֆինլանտիանըն ալթօնիմիսի (ինքնալարուլթիլլէ) թէհիլլէտէ պուլուլիյօր, Եիկիլմիլ թապուր բուս ապէրիլլէմէլալ Պաղուլինին գօմանտաալ ալթընտա Ֆինլանտիա սինօրընա կէօնտէրիլթի վէ էհէմիլլէթիլ նօգթալարը իլլալ իթտի, Բէզա Բիսթօլա սթաթիօնը ապէր զապիլթ իթտի, Բուս Բօլիսիտը Ֆինլանտիա սինօրըն իլլէրինտէ վէ չըմէնտըքէր պօլլունտան թէվըր Ֆաթ իճրա իտէյօր:

Ֆինլանտիա վալիսի չաղըրըլտը անըն եէրինէ մուլաղաթիլլէն թէնէրալ Սէկուլիսապ օլունտու պու ատալ օթօնօմիլլէ գարչը տըր:

Ռուսիանըն պուլթիլալիլլէրի Ֆինլէրին հալտարընը թէճալիլլէ իթմէլէրինէ վէ բուս հիւքիւլմէթիլ բօլիլթիլալալալալալ գարչը կիլթ մէլէրինէ աթթ օլունիյօր, Հէր պիր իսթիլալըն Ֆինլանտիա մուհաֆաղա օլունիյօր, վէ իսթիլալըլարըն գօնթրապանա սիլալարը օրատան թէտարիք իտիլիյօր, Պաշտալտան մաաաա, Ֆինլանտիա բուսլարըն չէհիլլի հաղլարըն թանըմայօր, Ֆինլէր իսթ Բուսիլալալ կիլթմէլէրինտէ օրատա չէհիլլի հաղլարընա ըէլալթ օլունիյօր:

Ֆինլանտիանըն պիրտէն պիրէ ուճ տէրէճէ սէրպէտիլլէթլէ, Բուսիանըն հաքիլիլլէթիլիլալալ:

ալթընա ալմաթը էլէ կէչիլթիլիլիլ տախի զապիլ իթմէկէ սէպէպ օլաճաղ:

ԱՃԷՄԻՍՏԱՆ

Պիւթիւն նաղըրլար գեկտ. 18 տէ մէճիսէ կիտուպ, մէպուլալըն իսթիլալընա իլլաճաթ վէրէճէլլէր, Պու խուսուտա, Եան վէ մէճիլալ պէյնիտէ իթթիֆաղ հաաըլ օլմուլ տըր:

— Հարպիլլէ նաղըրը վէ թէհիլլան վալիսի իսթիլալտա գապաճաթլը օլանլարը ճէզալալալ վատ իթտիլլէր, Սէրայ վէ մէճիլալ տախիլլէրի պիր թէնէրալըն գօմանտաալ ալթընտա պուլընան միլիցիա իլէ մուհաֆաղա օլունիյօր:

— Թէպրիլտէ բուս գօնոթուհա նէսինին մուհաֆաղաալ իլլէն խաղալար եթիլիլլէ տիր, Եիլմտի բուս թապաալարըն վէ իր ըիսթիանլարըն հալը էմիլլէթտէ տիր:

ԹԻՒՐԻԱ

ԶԱԽԻՐԷ			
ՊՈՒՂՏԱՅ			
Վալիսի	100 քիլո.	19.21.	
Արապա	57-62 լիպ.	12-50/16	
ԱՐԱՐԱ			
Վալիսի	100 քիլո.	15. -16.	
Արապա	45-52 լիպ.	8.20-9.20	
ԵՆՈՒԼԱՅ արապա	33-36 լիպ.	5.60-6.	
»	100 քիլո.	13-15.50.	
ԶԱՎՏԱՐ արապա	52-57 լիպ.	9. -10.	
ՖԱՍՈՒԼԵԱ 100 քիլ.		18. -18.50	
ՏԱՐԻ արապա		8. -8. 90	
ԲՈՒՂՔ արապա	55-60 լիպ.	18.-19	
ՄԻՍԻՐ		9 20/10	
Կիւնտէ վալիսի	7-8 վէ	100-120	
արապա կէլլէքտէ	վալիսի մուլալլէսի	նաթօլէտ 20 քիլ.	արապա մուլալլէսի քէլլէսի նաթօլէտ 20.
ՊԱԳԱԼԻՅԷ			
Վարնա բնաղաալընտա պաղպալիլլէ մալլէրին պու կիւնքիլլէթիլալալ, ալթուն քրանք իլլէ:			
ԳԱՎԷ		2.05-2.20	
Շէլլէր նէմպէ		88	
Շէլլէր քէմմիլ	սանտըլ	44.50	
ԻՐԻՆՃ ճէնօվա չուվալը		45.50	
» Ֆիլիպէ		44.50	
» Իսիլիլիլ		36	
Բիգօն		49.	
ԳԱՂ Սանտըլը		10.29	
Չէթիլիլ հաղը քիլո		1.25-1.35	
ԳՈՒՐՈՒ Իւլլէլ		80.	
Եուլմուրիլա	100 աթէթի	6-50	

ՏՊԱՐԱՆ «ԻՐԱՆԻՆԻՔ» — ՎԱՐՆԱ
Издатель: Д-ръ М. Торосянъ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՄԱՔՈՒՐ. ԱԺԱՆ ԵՒ ՇՈՒՏ
ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻՆ

«Իրաւունք» ի խմբագրութիւնը յանձն կառնէ տպագրական աւէն տեսակ գործեր:

Հարաւանկան հրաշիրագրեր, նամակազոյսներ, նամակներ, Այցաքարտեր, Յայտարարութիւններ, Հաղորդարարներ, եւայլն պատրաստել մեծ խնամքով և չափաւոր գնեւով:

Տպագրական զարգազոյժերու համար սկսած են հասնիլ նոր եւ ընտիր տաւեր:

Խմբագրութիւնը իր տրամադրութեան տակ ունի նաեւ Պուլկարերէն և Ֆրանսիէն գրեր աւէն տեսակներով:

— 3ԱՆՁԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ ՓՈՒԹՈՎ ԿԸ ԳԱՏԱՐՈՒՆ